

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av Alingsås kommuns arbete
med att säkerställa vetenskaplig grund och beprövad
erfarenhet i utbildningen**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Alingsås kommun avseende kvaliteten i huvudmannens arbete med att säkerställa att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 26 januari 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Alingsås kommun senast den 28 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Efter begärd och beviljad förlängning av redovisningstid har Alingsås kommun inkommit med en sådan redovisning den 22 september 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Arbetet med att säkerställa att utbildningen i huvudmannens skolor vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Arbetet med att tillvarata och utveckla beprövad erfarenhet

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Huvudmannens eget arbete med att utveckla utbildningen utifrån vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Arbetet med att säkerställa att utbildningen i huvudmannens skolor vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver utveckla en ändamålsenlig organisation med en klar ansvarsfördelning för att effektivt stödja rektorer och skolenheter i arbetet med att bedriva utbildning baserad på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Huvudmannen har tagit ett helhetsgrepp om hur de ska arbeta framåt utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet på samtliga nivåer i organisationen och med definierade roller och ansvarsområden. Huvudmannen har tagit utgångspunkt i Skolverkets utvecklingsdialoger och i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, utarbetat en *"Riktlinje för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet"* för kommunen vilken omfattar bland annat syfte och mål för verksamheten. Som en del i organisationen har de inrättat ett *Vetenskapligt råd* bestående av lektor, förstelärare, bibliotekarier och rektorer vars uppgift är att stödja förstelärare och deras arbete mot vetenskaplig förankring ut mot ämneslag och undervisande lärare. De har även konkretiserat arbetet i en *"Vetenskaplig agenda 1.0"*, i vilken framgår organisatoriska förutsättningar, ansvarsområden, kompetensutveckling, samt system för dokumentation, uppföljning och utvärdering. De lagda strukturerna förväntas fungera i alla led i organisationen genom ämneslagens utvecklingsarbete utifrån vetenskapliga grunder, stöttat av förstelärare och lektor, samt genom lektorns övergripande sammanställningar för att finna gemensamma utvecklingsbehov kring vetenskaplighet på huvudmannens initiativ. Arbetet är dock ännu i sin linda och agendan uttrycker huvudsakligen en viljeinriktning som ännu behöver konkretiseras, implementeras och utvärderas.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med bedömningen av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter och att resultatet av de vidtagna åtgärderna utvärderas.

Arbetet med att tillvarata och utveckla beprövad erfarenhet

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver organisera ett strukturerat arbete över tid för att skolpersonalens praktiska erfarenheter ska kunna tillvaratas och utvecklas till beprövad erfarenhet. I detta arbete ingår strukturerad prövning, kollegialt erfarenhetsutbyte bland flera personer, dokumentation och kritisk granskning.

Huvudmannen har utvecklat strukturer för att kunna tillvarata och sprida skolpersonalens praktiska erfarenheter och utveckla dessa till beprövad erfarenhet. Förstelärarna har ett uttalat ansvar att leda ämneslagens utvecklingsarbete inklusive diskussioner om vad i valda undervisningsmetoder som kan påverka kvalitet och måloppfyllelse. Förstelärarna ska också säkerställa att detta dokumenteras i gemensamma forum enligt en gemensam mall. Arbetet ska följas upp, sammanställas och utvärderas av lektorn och det vetenskapliga rådet har sedan till uppgift att dels tillgängliggöra lärares utvecklingsarbeten, dels tillvarata och utveckla beprövad erfarenhet.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med bedömningen av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Det är dock viktigt att de undervisande lärarna är tydligt inblandade i att kritiskt granska och därmed utveckla beprövad erfarenhet och att det arbetet inte huvudsakligen ligger på det vetenskapliga rådet. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter och att resultatet av de vidtagna åtgärderna utvärderas.

Huvudmannens eget arbete med att utveckla utbildningen utifrån vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver utveckla ett systematiskt arbete med att söka, använda och kritiskt granska vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet i analyser och beslut om insatser.

Huvudmannen har, genom sin nya struktur, inkluderat även den egna nivån i det vetenskapligt förankrade arbetet. Genom "*Vetenskaplig Agenda 1.0*" har huvudmannen skapat strukturer för att söka, använda och tillgängliggöra vetenskapligt grundad kunskap på samtliga nivåer i organisationen. Navet i detta arbete på huvudmannanivå är det vetenskapliga råd i vilket sitter representanter som har tydligt definierade uppdrag och ansvarsområden. Rådet har som uttalat uppdrag att söka aktuell kunskap, stödja litteraturstudier, vara rådgivande i kompetensutvecklingsfrågor samt upprätthålla kontakter med forskningsvärlden. De ska också tillgängliggöra denna kunskap via

kommunens intranät. På huvudmannanivå är det lektorn som ska samordna detta arbete och en förväntad effekt av det vetenskapliga rådets arbete är att skolledningar, men även huvudmannen, ska kunna få tillgång till relevanta underlag för att kunna göra analyser och fatta vetenskapligt grundade beslut i det systematiska kvalitetsarbetet.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med bedömningen av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Det är dock viktigt att huvudmannen fortsatt tar ett aktivt huvudansvar för de beslut som fattas, även om lektorn formellt leder det vetenskapliga rådets arbete med vetenskaplig förankring. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter och att resultatet av de vidtagna åtgärderna utvärderas.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Maria Lundström

Föredragande

Signerat av: Maria Lundström

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

Enligt 1 kap. 5 § tredje stycket skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

I 1 kap 3 § skollagen definieras begreppet utbildning som verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 4 kap. 3 § skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Av första stycket 4 kap. 4 § skollagen framgår att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 4 kap. 3 § skollagen även ska genomföras på förskole- och skolenhetsnivå. Av andra stycket framgår att kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Av tredje stycket framgår att rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

Enligt 4 kap. 7 § skollagen ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten.

Förarbeten

Av prop. 2009/10:165. s. 223-224 framgår bl.a. följande.

De nationella styrdokumenterna ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt

förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet.

Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. Detta bör markeras i lagen. Regeringen föreslår formuleringen att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund.

Beträffande formuleringen om att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet", så gäller den, som ovan redovisats, utbildningen i vid mening och utgör en del av grunden för verksamheternas styrdokument.

Av prop. 2009/10:165. s. 633 framgår bland annat följande.

Utbildning är det mest grundläggande begreppet i såväl 1985 års skollag som i denna skollag. Termen beskriver all den verksamhet som omfattas av de övergripande målen i skolförfattningarna. I 1985 års lag finns dock inte någon uttrycklig definition. Med utbildning avses i den nya skollagen utöver undervisningen i princip all verksamhet, både i den inre och yttre miljön, som anordnas av huvudmannen och vanligtvis äger rum under skoldagen. Härigenom kommer t.ex. den verksamhet som sker under skolmåltider och på skolgården under raster att omfattas av definitionen. Även "externa" verksamheter som lägerskolor, studiebesök etc. innefattas i begreppet utbildning.